یادداشت

بازسازی شهری در تهران: بازآفرینی فضا یا دام رانت و رشوه؟

ملیحه مقصودی
دکترای شهرسازی

تهران شـهری است که بازسازی و نوسـازی برای آن نه یک انتخاب، بلکه ضرورتی حیاتی است. هزاران هکتار بافت فرسوده، معابر باریک، محله‌های قدیمی فاقد ایمنی و فشـار جمعیتی، نیاز به نوسازی را به یک اولویت فوری تبدیل کرده اسـت. وقتی در تهران کوچه‌های فرسـوده جای خود را به گذرهای ایمن‌تر، ساختمان‌های اسـتاندارد و فضاهای عمومی قابل تنفس می‌دهند، کیفیت زندگی بـالا مـی‌رود و گره‌های ترافیکـی و کالبدی کمی باز می‌شـود. امـا همین فرایند نجات‌بخش، اگر در چارچوب درسـت مدیریت نشود، می‌تواند به یکی از بزرگ‌ترین کانون‌های رانت، تخلف و ارتشا در پایتخت تبدیل شود. تهران به دلیل ارزش بالای زمین، مقررات پیچیده و سیسـتم گسـترده صدور مجوز، بیش از هر شـهر دیگری مسـتعد فساد در حوزه نوسازی اسـت. از تغییر کاربری در مناطق مرکزی گرفته تا امتیازات سـاختمانی در مناطق شـمالی، هر تصمیم اداری قدرت ایجاد سودهای نجومی دارد و همین نقطه، جایی است که دام ارتشا شکل می‌گیرد. فساد در تهران فقط رشـوه‌دادن برای یک امضا نیست؛ شبکه‌ای اسـت از واسطه‌ها، گلوگاه‌های قانونی مبهم و امتیازاتی که در اختیار مدیران و کمیسـیون‌ها قرار دارد. همان‌طور که دکتر امیر منصوری، استاد معماری دانشگاه تهران، توضیح می‌دهد، بخش مهم فساد شهری در تهران محصول قوانین دوپهلو و اختیارات نامحدود است؛ قوانینی کـه به ظاهر قانونی‌انـد اما در عمل فضای رانت را باز می‌کنند. تراکم‌فروشـی که سـال‌ها تهران را دچار فربهی بی‌برنامه کرده، نمونه بارز همین فسـاد «قانونمند» اسـت؛ تصمیماتی که روی کاغذ قانونی‌اند، اما نتیجه‌شـان سـایه‌افکنی برج‌ها بر محلات، بارگذاری نابجا روی زیرساخت‌ها و تشدید نابرابری شهری است. کمیسیون ماده ۱۰۰ نیز به‌جای حفظ حقوق شهر، اغلب به ابزاری برای جریمه‌کردن تخلفات و ادامه ساخت‌وساز سـودآور تبدیل می‌شـود؛ جایی که «تخلف» صرفا هزینه‌ای است که سـازنده می‌پردازد تا قانون را دور بزند. این ترکیب پیچیده باعث می‌شود بازسـازی و نوسازی در تهران، اگر بدون شفافیت و نظارت انجام شود، نه‌تنها کالبد شـهر، بلکه اعتماد مردم را هـم تخریب کند. پروژه‌های نیمه‌تمـام، کیفیت پایین ساخت‌وسـاز، توزیع ناعادلانه منابع، و تبعیض میـان مناطق، نتیجه همین چرخه معیوب اسـت. تهران بیش از هر شـهر دیگری نیازمند بازسازی است، اما نه به هر قیمتی. نوسـازی در پایتخت باید با صراحت قانونی، پاسخ‌گویی عمومی، دسترسی برابر شـهروندان و حذف امضاهای طلایی همراه باشد. فقط در چنین مدلی است که بازسـازی شهری در تهران می‌تواند به‌جای ایجاد رانت، فرصت احیای بافت‌ها، فضاهای عمومی و سرمایه اجتماعی پایتخت باشد.

خبر

هشدار شورا درباره فاجعه زمستانی در تهران

شـرق: در آستانه فصل سـرد، عضو شورای شـهر تهران با اشاره به کاهش حضور میدانی گشـت‌های جمع‌آوری آسیب‌های اجتماعی و بازگشـت تدریجی کارتن‌خواب‌ها و معتادان به معابر شهری، هشدار داد که بی‌توجهی به این روند می‌تواند به فجایع انسانی منجر شود. او تأکید کرد که حتی یک مورد آسـیب‌دیدگی قابل قبول نیسـت و مدیریت شـهری موظف است اقدامات فوری برای پیشگیری از حوادث مشابه انجام دهد. روز گذشته ناصر امانی، عضو شورای شـهر تهران، از نشانه‌های افت عملکرد در حوزه آسیب‌های اجتماعی خبر داد. او با اشاره به تغییر مدیریت در سازمان رفاه و خدمات اجتماعی شـهرداری گفت: بعد از تغییر مدیریت، به نظر می‌رسـد عملکرد این سازمان در حمایت از اقشار آسیب‌پذیر کاهش یافته است.

امانی نمونه این کاهش کارآمدی را گزارش حسابرسـی مطرح‌شـده در صحن شـورا دانسـت و افزود: «گشـت‌های رفاه و جمع‌آوری آسـیب‌های اجتماعی کندتر شـده و حضورشان در سـطح شهر کمتر از گذشته به چشم می‌آید». به گفته او، این کاهش حضور میدانی پیامدهای ملموسـی داشته اسـت: «همان اتفاقی که اشاره شـد؛ موردی که به دلیل سرما جان یک فرد از دسـت رفت و جنازه‌اش با تأخیر پیدا شـد. این اتفاق بسیار سنگین است و نشـان می‌دهد افت عملکرد می‌تواند هزینه انسانی جبران‌ناپذیری داشته باشـد». امانی تأکید کرد که روند بازگشت تدریجی معتادان و کارتن‌خواب‌ها به معابر شهری آغاز شده است:

«نه به گستردگی گذشته، اما اگر جلوی آن گرفته نشود، با توجه به فصل زمستان و سرمای شدید، ممکن است دوباره شاهد حوادث ناگوار باشیم».

او با انتقاد از عملکرد مدیریت شـهری گفت: «این شرایط زیبنده مدیریت شهری نیسـت؛ مدیریتی که از ابتدای این دوره، پاک‌سازی شهر و جمع‌آوری کانون‌هـای تجمع معتادان و کارتن‌خواب‌هـا را به‌عنوان یکی از محورهای اصلی خود مطرح کرده اسـت». عضو شـورای شـهر تهـران همچنین بر مسـئولیت جمعی دسـتگاه‌های ذی‌ربط تأکید کرد: «ما تنها شـهرداری را مسـئول نمی‌دانیم؛ به همین دلیل قرارگاه اجتماعی تشـکیل شـده تا همه مجموعه‌هایـی که در این حوزه وظیفه دارند، نقش خود را به‌درسـتی ایفا کنند و از بازگشت آسیب‌دیدگان به معابر جلوگیری شود».

هشدار درباره ویدئوی دلخراش و ناکارآمدی پاسخ‌گویی

مهدی عباسـی رئیس کمیسیون معماری و شهرسازی شورای شهر نیز با انتشار تذکری نسبت به ویدئویی دلخراش که مرگ احتمالی یک کارتن‌خواب را در شـبکه‌های اجتماعی نشان می‌دهد، خواسـتار رسیدگی فوری شد. او تأکید کرد: «هرگونه سـکوت یا تأخیر در پاسـخ‌گویی، بی‌اعتمادی عمومی را تشدید و زمینه سوءاسـتفاده رسانه‌ای و سیاسی دشمنان را فراهم می‌کند». عباسـی اضافه کرد: حق شـهروندان برای اطلاع‌رسانی سریع و شفاف، یک تکلیف حاکمیتی اسـت و سـکوت در برابر چنین موضوعاتی، مشـروعیت نهادهای شهری را زیر سؤال می‌برد.

محمدحسـین شـیخ، مددکار و فعـال اجتماعـی نیز هفته گذشـته با اشـاره به بازگشـت برخی معتادان و کارتن‌خواب‌ها بـه پاتوق‌ها گفته بود: «کارتن‌خواب‌هـا حتی حاضرند از سـرما بمیرند اما بـه گرم‌خانه نروند؛ زیرا تجربه‌های گذشته باعث بی‌اعتمادی آنها به مددسراها شده است».

او هشدار داده بود که نبود حضور گشت‌ها و کاهش خدمات اجتماعی در فصل سـرد می‌تواند به «فاجعه شهری» منجر شود و جان آسیب‌دیدگان را تهدید کند. شیخ افزود: «اگر اجساد این افراد مدت طولانی در فضای باز باقی بماند و شـهروندان با آن مواجه شـوند، اثرات روانی و اجتماعی این حادثه سـال‌ها باقی خواهد ماند». بااین‌حال، توکلی‌زاده، مسـئول قـرارگاه اجتماعی توضیح داد: «طرح ویژه زمسـتان هر سال اجرا می‌شود و اتوبوس‌های ثابت و سیار برای اسـکان اضطراری در نقاط مختلف آماده هسـتند. مناطق نیز دست‌شان باز است تا در صورت بروز بحران، از اعتبار و نقدینگی استفاده کنند».

اختلاف نظر میلیاردی بر سر اداره صحن شورای شهر تهران

صحن شورا، صحنه یا صدای مردم

هزینه واقعی هر دقیقه صحن شورا برای تهرانی‌ها

نورا حسینی: هفته گذشته صحن علنی شورای شهر تهران بار دیگر به صحنه تنش و درگیری لفظی میان اعضا تبدیل شد؛ درگیری‌ای که از یک تذکر درباره هزینه‌کردهای تبلیغاتی شهرداری آغاز شد و تا جدال بر سر «هزینه واقعی برگزاری جلسات شورا» ادامه یافت. رخدادی کـه از دیدگاه برخی اعضا، نشـانه‌ای از ورود زودهنگام شـورا به رقابت‌های انتخاباتی و فاصله‌گرفتـن از کارکرد اصلی نظارتی آن است. ماجرا از دومین دستور جلسه شورا، یعنی بررسی اعطای مجوز انتشار اوراق مالی اسـلامی در سال ۱۴۰۴ آغاز شد. پس از قرائت گزارش کمیسیون‌ها، مهدی اقراریان با طرح تذکری، نسبت به آنچه «هزینه‌کرد منابع عمومی برای تبلیغات یک جریان سیاسی» خواند، هشـدار داد. او با اشاره به نصب گسترده تصاویر علیرضا زاکانی در سـطح شـهر، توزیع رایگان روزنامه همشهری در نمـاز جمعه و نمایـش تصاویر مدیران مناطـق، این اقدامات را «حکمرانی نمایشـی» و نشـانه ورود زودهنگام به فاز تبلیغات انتخاباتی دانسـت. اقراریان تأکید کرد منابعی که با دشـواری از محل مالیات شـهروندان تأمین می‌شـود، نباید صرف فضاسازی سیاسی شود و اگر هدف، تداوم مدیریت شهری است، باید به‌جای تبلیغات، صرف پروژه‌های واقعی شهر شود.

این تذکر با واکنش تند برخی اعضا روبه‌رو شد. احمد صادقی با اعتراض به طولانی‌شدن تذکر گفت ارتباط این سخنان با دستور جلسه مشخص نیست. پرویز سروری، نایب‌رئیس شورا نیز با تندی خطاب به هیئت‌رئیسه خواستار جلوگیری از «نطق‌های انتخاباتی» شـد. در ادامه، محمد آقامیری و میثم مظفـر نیز با ادبیاتی تند از شـهردار دفاع کردند؛ دفاعی که بـه اعتراض برخی دیگر از اعضا انجامید. در اوج تنش، سـروری و صادقی با فریاد به سـیدجعفر شـربیانی اعتراض کردند و مهدی چمران، رئیس شورا، ناچار شد با تهدید به ترک صحن، جلسـه را آرام کنـد. چند روز بعد، احمد صادقی در گفت‌وگو با خبرگزاری فارس، هزینه هر جلسه شورا را با احتساب تورم، «بیش از هفت میلیارد تومان» عنوان کرد؛ ادعایی که بازتاب گسترده‌ای داشت و واکنش رسمی خزانه‌دار شورا را در پی آورد. حبیب کاشـانی، خزانه‌دار شورای شهر تهران، در صحن شورا با رد این ارقام گفت هزینه واقعی هر جلسه سه‌ساعته شورا، با احتسـاب حقوق اعضا، عوامل اجرایی، خدمات، انرژی و سـایر هزینه‌ها، حدود ۴۴ میلیون تومان است.

او با تشـریح جزئیات محاسـبات، ادعـای «۶۰ میلیون تومان هزینه برای هر دقیقه جلسه» را غیرواقعی دانست و تأکید کرد کل بودجه سالانه شورا حدود ۵۰۰ میلیارد تومان است و اساسا امکان هزینه‌کرد ۷۰۰ میلیارد تومان صرفا برای جلسات وجود ندارد.

به گفته کاشـانی، کل بودجه شـورای شـهر تهران که شامل بودجه شورا، اداره کل اداری و اجرایی شورا، حسابرسی شهرداری تهران و سازمان‌ها و شرکت‌ها، امور پژوهشی شورای شهر، حمایت از تشـکل‌ها، کمک بـه معتمدین محلات و حمایـت حقوقی از کارکنان شورای اسلامی شهر تهران است، در مجموع حدود ۵۰۰ میلیارد تومان برآورد می‌شـود. بدیهی اسـت اگر قرار باشد صرفا برای جلسات شـورا سالانه ۷۰۵ میلیارد تومان هزینه شود، چنین امری اساسـا امکان‌پذیر نیست. او گفت: حتی اگر عدد ۶۰ میلیون تومان برای هـر دقیقه را مبنا قرار دهیم و آن را در نظر بگیریم، با توجه به اینکه جلسات شـورا به طور متوسط حدود سه ساعت، یعنـی ۱۸۰ دقیقه به طول می‌انجامد، به عددی به‌مراتب بزرگ‌تر و غیرواقعی می‌رسـیم؛ عددی که نشان می‌دهد هر جلسه شورا باید بیش از ۱۰ میلیارد و ۸۰۰ میلیون تومان هزینه داشته باشد که به‌وضوح غیرمنطقی است. خزانه‌دار شورای شهر تهران در ادامه با تشـریح هزینه‌های واقعی جلسات شـورا گفت: در هر جلسه، افرادی از جمله اعضای شورا، واحد روابط عمومی، هیئت‌رئیسه، بخش مصوبات، حراسـت، دبیران کمیسیون‌ها، معاونت نظارت، واحد فنـاوری اطلاعات، واحد خدمات حضـور دارند و همچنین هزینه‌هـای مرتبط بـا آب و برق و پذیرایی وجـود دارد و طبیعتا هزینه‌هایی به این موارد مترتب اسـت. کاشـانی افزود: بر اساس محاسـباتی که شخصا انجام داده‌ام، میانگین حق‌الزحمه ماهانه هر عضو شـورا ۶۷ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان اسـت. حقوق سه ساعت حضور یک عضو شورا در جلسه، ۸۴۹ هزار تومان می‌شود کـه این عـدد را در ۲۱ نفر ضرب کرده‌ایم و بـه رقمی معادل ۱۷ میلیـون و ۶۰۵ هزار تومان رسـیده‌ایم. همچنین میانگین حقوق اعضای روابط عمومی برای سه سـاعت، دو میلیون و ۵۶۷ هزار تومان محاسـبه شده اسـت. او ادامه داد: مجموع حقوق دبیران کمیسیون‌ها و معاون نظارت برای سه ساعت، هفت میلیون و ۵۲۰ هزار تومان برآورد شـده و هزینه واحد خدمات، یعنی همکارانی که امور خدماتی و آبدارخانه را انجام می‌دهند، برای سـه ساعت ۳۸۹ هزار تومان بوده است. هزینه پذیرایی، آب و برق نیز محاسبه شده است.

خزانه‌دار شـورای شـهر تهران تأکید کرد: درباره پذیرایی لازم است توضیح دهم که اگر در جلسات شورا شیرینی توزیع می‌شود، اعضای شورا شخصا بانی آن هسـتند و هیچ مجوزی برای خرید شـیرینی از محل بودجه وجود ندارد. حتی بخش‌نامه‌ای از سوی معاون رئیس‌جمهور ابلاغ شـده که بر اجتنـاب از پذیرایی تأکید دارد و در شـورا نیز اگر پذیرایی می‌شـود، از محل هزینه شخصی اعضاسـت. کاشـانی یادآورشـد: برای جمع‌بندی، بنده برای کل هزینه‌های خدمـات و آب و برق یک روز، عددی حدود ۱۰ میلیون تومان در نظر گرفته‌ام که با احتسـاب دقیق‌تر، حداقل باید سه تا چهار میلیون تومان از آن کاسـته شود. در نهایت، مجموع هزینه هر جلسـه شـورا به رقمی حدود ۴۴ میلیـون و ۲۰۰ هزار تومان می‌رسـد؛ یعنی نه برای هر دقیقه ۶۰ میلیـون تومان، بلکه برای کل ۱۸۰ دقیقه جلسـه، حدود ۴۴ میلیون تومان هزینه می‌شـود. این ارقام بر اسـاس آمار و محاسبات داخلی شورا استخراج شده است. کاشـانی از خبرگزاری فارس و احمد صادقی خواست این ارقام اصلاح شود تا تصویری نادرسـت از شورا در افکار عمومی شـکل نگیرد. در ادامه، ناصر امانی با طرح تذکـری، نگاه‌ها را از «هزینـه زمان صحن» به «هزینه‌کردهای بی‌ضابطه شـهرداری» معطوف کرد؛ از نوسازی ساختمانی دارای حکم تخلیه تا پرداخت میلیاردی برای تغییر لوگو، دکوراسـیون، مبلمان و انتشار جزوات گلاسـه. امانی تأکید کرد اگر طرح این مسائل «سیاه‌نمایی» تلقی می‌شـود، پس نظارت شورا معنای خود را از دست داده است. او گفت نماینده مردم محلاتی اسـت که با مشکلات جدی معیشتی روبه‌رو هسـتند و پرسـید چگونه می‌توان ایـن هزینه‌ها را نادیده گرفـت. هم‌زمان، اظهارات متناقض اعضای شـورا درباره زمان و نحوه طرح تذکرات، از وجود ملاحظات غیررسـمی و فشـارهای پشت‌پرده حکایت دارد. جعفر شربیانی، عضو هیئت‌رئیسه شورای شـهر تهران هم در گفت‌وگو با «شرق» با تأکید بر ضرورت ارزیابی کیفیت و اثرگذاری مصوبات، کاهش هزینه‌ها بدون توجه به نتیجه ملموس را بی‌ثمر دانست و گفت ابزار لازم برای سنجش اثرگذاری در شورا مهیاست. جعفر شـربیانی تأکید کرد گاهی یک طرح که مدت‌ها کارشناسـان روی آن کار کرده‌اند، هیچ دردی از تهران دوا نمی‌کند. مـن می‌خواهم بدانم آیا می‌توان اداره صحن شـورا را با عدد و رقم سـنجید و گفت ایـن هزینه‌ها برای مردم مفید بوده اسـت یا نه. او با اشـاره به تذکری که ابتدای دوره شورای ششم داده بود گفت در سـال ۱۴۰۰ به همکاران گفتم بیایید مصوبات و لوایح را از نظـر اثرگذاری بر زندگی مـردم ارزیابی کنیم. ما وقت زیادی صرف بحث و جـدل می‌کنیم، اما باید ببینیم این مصوبات چه تأثیری در زندگی واقعی مردم دارد. شـربیانی با اشاره به پنج دوره گذشـته شـورا ادامه داد: صدها مصوبه تصویب شـده که بسـیاری از آنها بی‌خاصیت بوده و اجرا نمی‌شوند. اگر بخواهیم همان مسـیر را ادامه دهیم، دوباره مصوبات ما اثرگذار نخواهند بود. اگر می‌خواهیم متفاوت باشـیم، باید از امروز شروع کنیم. او تأکید کرد: کاهش هزینه‌های شورا بدون توجه به کیفیت مصوبات و ارزیابی اثرگذاری مثبت بر زندگی مردم، اقدامی بیهوده اسـت. قانون ابزار لازم را پیش‌بینی کرده و ما مرکز مطالعات، مرکز پایش و کمیسیون‌ها را برای سنجش اثرگذاری داریم؛ فقط کافی است به این ابزار باور داشته باشیم. شربیانی شاخص‌های عملکرد شورا را کیفیت و اثرگذاری مصوبات در زندگی مردم دانست و توضیح داد: آیا توانستیم مشـکلات ترافیک تهران را حل کنیم؟ آیا حمل‌ونقل عمومی به نقطه مطلوب رسیده است؟ آیا آلودگی هوا، پسماند و بافت فرسـوده مدیریت شده است؟ آیا به طرح جامع و تفصیلی وفادار بوده‌ایم و درآمدهای پایدار برای اداره شهر ایجاد کرده‌ایم؟ اینها شـاخص‌های روشن عملکرد ما هسـتند. او درباره انتقادات سیاسـی گفت: این نـوع مباحث که در فضـای انتخاباتی مطرح می‌شود، نمک به زخم مردم پاشیدن است. تمرکز باید روی کاری باشد که واقعا برای مردم انجام شده است، نه روی حساب و کتاب هزینه‌ها. جعفر شربیانی درباره افزایش غلظت خدمت شهرداری به کارکنـان در ماه‌های پایانی عمر مدیریت شـهری ششـم هم توضیح داد: «این چیزی است که در طول چهار سال گذشته کمتر دیده بودیم، مثلا در حوزه مسـکن تعاونـی کارکنان، که در همان زمان هم تذکر داده شـده بود. طبیعی اسـت که همه کسانی که مستقر و انتخابی هستند، در آستانه یک انتخاب مجدد تمام تلاش خود را به کار می‌بندند تا از ظرفیت‌های در اختیار اسـتفاده کنند و در جایگاه خود باقی بمانند. این، امری رایج در فضای سیاسـی است، هرچند با تفکر انقلابی و خدمت صادقانه متناقض است. او تأکید کرد: تا جایی که مردم خواسـته‌اند، باید خدمت کنیم و آنجا که نتوانسـته‌ایم، باید دست مردم را ببوسیم و عذرخواهی کنیم و امیدوار باشـیم دیگران بتوانند خدمات بهتر ارائه دهند؛ این همان تفکر انقلابی اسـت. شربیانی به اهمیت تخصص در مسئولیت‌ها اشـاره کرد و گفت: کسی که تخصص ندارد و مسئولیتی می‌گیرد، مذمت شده است؛ هم در آموزه‌های دینی و هم در بیانات حضرت علـی(ع) ایـن موضوع مورد تأکید قرار گرفته اسـت. او سـپس شاخص‌های ملموس ارزیابی خدمت به مردم را شرح داد: مردم امروز فریفته شـعارها و وعده‌های کلی نمی‌شـوند. آنها کارنامه واقعی را می‌بینند: مثلا در ایسـتگاه مترو چقـدر زمان انتظار کم شـده، تعداد واگن‌ها اضافه شـده و راحت‌تر می‌توانند از خدمات استفاده کنند، یا وضعیت اتوبوس‌ها و مدیریت زباله در شهر. اینها شاخص‌هایی است که مردم با چشم خود مشاهده می‌کنند.

شـربیانی در ادامه افزود: مردم اکنون دارای سـواد سیاسـی عمیق شـده‌اند؛ آنها فرق بین ادعا و کارنامه واقعی مسـئولان را متوجه می‌شـوند و می‌دانند چه کسـی صرفا مدعی بوده و چه کسی واقعا اثرگذار.

او تأکید کرد: سـنجش عملکرد مسئولان باید بر اساس تجربه ملموس مردم باشـد، نه‌فقط اعـداد و ارقـام اداری یا ادعاهای سیاسـی. فقط در این صورت است که می‌توان گفت یک مسئول واقعـا به مردم خدمت کرده اسـت. ناصر امانی هـم با انتقاد از نوع محاسـبات مطرح‌شده در برخی گزارش‌ها درباره هزینه اداره شورای شهر به «شرق» گفت: محاسباتی که درباره هر دقیقه و هر ثانیه انجام می‌شـود، عمدتا ذهنی اسـت و بر اساس چند پارامتر محدود شـکل می‌گیرد. شـما دیدید امروز آقای کاشانی چگونه محاسـبه می‌کرد؛ اگر ادامه پیدا می‌کرد، حتی می‌شد پارامترهای بیشتری اضافه و محاسبه کرد. او با تأکید بر فلسفه وجودی شورا افزود: اعتقاد من این است که شورا محل حرف مردم است. اساسا فلسفه تشـکیل شـورا، نمایندگی از مردم و نظارت بر شهرداری اسـت. هر اتفاقـی غیر از این بیفتـد، به‌معنای هـدردادن وقت، هدردادن بیت‌المال و هدردادن زمان شورای شهر است.

امانی تصریح کرد: من نمی‌گویم شهرداری گزارش ندهد؛ اتفاقا باید گزارش عملکرد بدهد، امـا عملکردی که واقعا اتفاق افتاده باشـد و مردم آن را در خیابان لمس کرده باشـند. ما نمی‌گوییم دوستان در شـورا از عملکرد شهرداری دفاع نکنند؛ می‌توانند این کار را انجام دهند. اما باید بدانند وظیفه اصلی‌شان نمایندگی مردم اسـت؛ بیان حرف مردم و انتقال درد دل‌ها و مشکلات شهروندان به مدیریت شهری و به شورای شهر تهران.

او ادامه داد: اگر این اتفاق بیفتد، وقت شـورا به‌خوبی استفاده شـده اسـت. هر اتفاقی غیر از این بیفتد، این سؤال باقی می‌ماند که وقتی چهار سـال و حتی بیش از چهار سـال روی این صندلی نشسته‌ایم، به عنوان نماینده مردم، چقدر صدای مردم از این شورا به بیرون منتقل شده است. این عضو شورا گفت: اجازه بدهید من ایـن را نگویم؛ بگذارید افکار عمومی و رسـانه‌ها بگویند. بالاخره من خودم یک نماینده‌ام و ممکن است بخواهم عملکرد را خوب جلوه بدهم، اما بهتر است این قضاوت را به مردم بسپاریم و اجازه دهیم آنها بگویند. در میان این رفت‌وبرگشـت‌ها، پرسـش اصلی همچنان بی‌پاسخ مانده است: آیا شورای شهر تهران هنوز صدای مردم اسـت یا صدای اختلافات داخلی؟ شورایی که قرار بود زبان مطالبات شهروندان باشد، حالا در افکار عمومی بیشتر با حاشیه‌ها شناخته می‌شود تا با راه‌حل‌ها.

تهران، شهری با انبوه بحران‌هاست؛ از آلودگی هوا و ترافیک تا فرسودگی زیرساخت‌ها و آسیب‌های اجتماعی. در چنین شرایطی، هر دقیقه از وقت شـورا ارزشـمند است. پرسـش اینجاست که این وقت، صرف حل مسـئله می‌شـود یا صرف حاشیه‌هایی که هزینه‌اش را مردم می‌پردازند؟

تهران «آب‌دوست» می‌شود

در جلسـه روز گذشـته شورای شـهر تهران، طرح الزام شـهرداری به تراواسـازی معابر و عرصه‌های شـهری با هدف تغذیه سفره‌های آب زیرزمینی با حداکثر آرا تصویب شد. این طرح که پیش‌تر به صورت یک‌فوریتی تصویب شـده بود، پس از بررسـی در کمیسیون‌های سلامت، محیط زیسـت، خدمات شهری و شهرسـازی، برای تصویب نهایی ارائه شـد. مهدی پیرهادی، رئیس کمیسـیون سلامت، محیط زیست و خدمات شـهری شورای شهر، با اشاره به رشد سریع جمعیت و ضعف زیرسـاخت‌های شـهری، تأکید کرد که مدیریت نزولات جوی اهمیت زیادی دارد؛ چراکه هدررفت آب‌های سـطحی مشـکلاتی مانند سـیلاب، کاهش کیفیت منابع آبی و فرونشسـت زمین را به دنبال دارد. وی افزود: «هدف از این طرح، هدایت و ذخیره‌سازی صحیح آب باران، تقویت سـفره‌های آب زیرزمینی و اصلاح شیوه‌های اجرائی معابر است». استفاده از مصالح تراوا در کف‌سازی معابر، به‌ویژه در مناطق مسکونی، امکان نفوذ آب باران به عمق خاک و تغذیه منابع زیرزمینی را فراهم می‌کند. این اقدام علاوه بر کاهش فرونشسـت زمین، وضعیت فضای سـبز شـهری را بهبود می‌بخشد و اثرات مثبت محیط‌زیسـتی مانند کاهش آلودگی هوا و کاهش دما را نیز به همراه دارد. براسـاس مصوبه شورا، شـهرداری موظف است سامانه‌ای تخصصی برای ثبت، مدیریت و پایش اطلاعات مربوط به معابر، فضاهای سبز و شرایط اقلیمی ایجاد و ضوابط دقیق استفاده از مصالح تراوا و شیب‌سازی معابر را تدوین و اجرا کند. همچنین نقشه‌های اجرائی و اسـتانداردهای طراحی معابر باید ظرف سه ماه تهیه شوند و پیمانکاران و طراحان آموزش ببینند. گزارش عملکرد سـالانه نیز به شورای شهر ارائه خواهد شد. عباسعلی نوبخت، سرپرست سازمان بوسـتان‌ها و فضای سبز شهر تهران، با اشاره به اهمیت حفاظت از منابع آب اظهار کرد: «آب چاه‌ها سـالم‌ترین منابع آب شـهر هسـتند و باید از آب‌های سطحی به نحو صحیح اسـتفاده کنیم، بدون آنکه منابع زیرزمینی آلوده شـوند». او افزود: با همکاری متخصصان و انجام ارزیابی‌های اقلیمی تا سـال ۲۱۰۰، امکان بهره‌برداری پایدار از منابع آبی و انتخاب گونه‌های گیاهی مقاوم نیز فراهم خواهد شد. با تصویب این طرح، تهران گامی مهم در مسـیر مدیریت پایدار منابع آبی و کاهش اثرات زیست‌محیطی ناشی از رشد جمعیت و توسعه شهری برداشته است.

خبر

شعله‌ها در قلب خاطره‌ها؛ آخرین یادگاری‌های لاله‌زار هم در حال نابودی‌اند

شـرق: آتش‌سوزی در سـینما ایران، یکی از قدیمی‌ترین سـالن‌های سینمای تهران، فقط یک حادثه شـهری نبـود؛ این آتش بار دیگر نشـان داد که آخرین یادگاری‌های لالـه‌زار، خیابانی که زمانـی نماد فرهنگ، هنر و زندگی شبانه پایتخت بود، یکی‌یکی در حال خاموش‌شـدن هسـتند؛ بی‌آنکه تصمیمی روشـن برای حفظ یا احیای آنها گرفته شود.

لاله‌زار؛ خیابانی که حافظه دارد

لاله‌زار سـال‌ها پیش از آنکه به انبار و پاساژ بدل شود، ویترین فرهنگ و هنر تهران بود؛ خیابانی با سالن‌های سینما، تئاتر، کافه و چراغ‌هایی که شـب‌های شهر را روشن می‌کرد. سـینما ایران، یکـی از مهم‌ترین نمادهای این خیابـان، در روز ۲۷ فروردین ۱۲۹۶ خورشیدی به ابتکار سیدحسین، مدیر مهمان‌خانه ایران، در خانه ناظم‌السلطنه افتتاح شد. سـالنی که قرار بود «پرده‌های تازه و دیده‌نشـده سینمایی» را برای تفریح عموم به نمایش بگذارد و بخشی از تجربه مدرن زیست شهری را به تهران بیاورد.

از شکوه تا فرسودگی

سینما ایران در دهه‌های بعد، با مدیریت و سـرمایه‌گذاری چهره‌هایـی چون آرنولد یاکوبسـون و الکسـاندر لویـن و در قالب شرکت سهامی ایران، به یکی از قطب‌های اصلی نمایش فیلم در تهران تبدیل شـد. این مجموعه با تأسیس یا اجاره سینماهای دیگری در لاله‌زار، حسن‌آباد و پل امیربهادر، نقشـی کلیـدی در شـکل‌گیری فرهنـگ سینمارفتن داشـت. پس از قتل الکساندر لوین در سال ۱۳۱۶، بنای جدید سینما ایران شکل گرفت و در سوم اسفند ۱۳۱۹ افتتاح شـد؛ سـالنی با ۱۲۰۰ صندلی که به گفته عباس بهارلو، مورخ سـینما، مجلل‌ترین و باشکوه‌ترین سـینمای ایران در زمان خود بود. سـینما ایـران نخسـتین تجربه‌های نمایش واید اسـکرین و سـینما سکوپ را به تماشـاگران ایرانی معرفی کرد و میزبان رویدادهایی شـد که امروز بخشی از تاریخ فرهنگی کشـور به‌شمار می‌روند؛ از جمله افتتاح فیلم «آقای ۴۲۰» با حضور راج کاپور در سـال ۱۳۳۵. اما این شکوه، دوام نیاورد. سـینما ایران در سال ۱۳۷۰ از چرخه اکران خارج و به‌تدریج به بنایی متروکه بدل شد؛ سرنوشتی که بسیاری از سینماها و بناهای فرهنگی لاله‌زار به آن دچار شدند.

آتش‌سوزی؛ نماد یک فروپاشی تدریجی

صبـح ۲۳ آذرماه ۱۴۰۴، آتش‌سـوزی گسـترده در سینما ایران بار دیگر نام این بنا را بر سر زبان‌ها انداخت. به گفته سخنگوی سـازمان آتش‌نشـانی تهـران، حریق در ساختمانی دو طبقه با سقف‌های شیروانی و سـازه‌های تیرچوبی رخ داد و حدود ۷۰۰ تـا ۸۰۰ مترمربع از سـقف‌ها را درگیر کرد. هرچند ایـن حادثه مصدومی نداشـت و آتش مهار شـد، اما تصاویر شعله‌ها در دل لاله‌زار، تصویری نمادیـن از وضعیتی بود که سال‌هاست بر این خیابان سایه انداخته است: فرسودگی، رهاشدگی و بی‌تصمیمی.

هشدار شورا؛ اما باز هم دیر؟

در واکنش به این حادثه، احمد علوی، رئیس کمیته میراث فرهنگی و گردشگری شـورای شـهر تهـران تأکید کرده اسـت علت آتش‌سـوزی باید به‌صورت دقیق و کارشناسی بررسی شود و هرگونه تصمیم دربـاره تخریب یا نوسـازی سـینما ایران، نیازمند توجه به ارزش تاریخی و فرهنگی آن است. تأکیدی که پیش‌تر نیز بارها درباره لاله‌زار و بناهایش شنیده شده، اما کمتر به اقدام عملی منجر شده است.

در سال‌های اخیر، مالک سینما ایران از قصد تخریب و نوسازی این بنا سخن گفته بود؛ موضوعی کـه نه‌تنها نگرانی فعالان میراث فرهنگی را برانگیخت، بلکه نشـان داد دربـاره لاله‌زار بیـش از آنکه موضوع احیـا مطـرح باشـد، در معـرض حذف تدریجی قرار دارد.

آتش‌سـوزی سینما ایران فقط سوختن یـک سـاختمان متروکه نبود؛ هشـداری بود درباره سرنوشـت آخرین یادگاری‌های لالـه‌زار. خیابانی کـه روزی قلـب تپنده فرهنگ تهـران بود، حـالا هر بـار با یک حادثه، یک قدم دیگر به فراموشی نزدیک می‌شود. اگر تصمیمی جدی برای حفاظت و احیـای این میراث گرفته نشـود، شـاید شـعله‌های بعدی، دیگر فقط سقف‌های چوبی را نسوزانند، بلکه آخرین خاطره‌های جمعی یک خیابان تاریخی را برای همیشه خاموش کنند.